

Soạn bài Tại lầu Hoàng Hạc tiễn Mạnh Hạo Nhiên đi Quảng Lăng

Câu 1. Xác lập mối quan hệ giữa không gian, thời gian và con người trong bài thơ. Mối quan hệ ấy có tác dụng như thế nào trong việc thể hiện khung cảnh và tâm tình người đưa tiễn.

Trả lời:

Bài thơ của Lí Bạch gần như chỉ thuần tả cảnh. Thế nhưng trong cảnh vẫn hiện lên đậm thắm cái tình. Sở dĩ có điều ấy là vì bài thơ có một sợi dây liên tưởng được tạo nên bởi những hình ảnh và những mối quan hệ chặt chẽ với nhau:

- Mối quan hệ không gian được tạo lập bởi ba hình ảnh: Lầu Hoàng Hạc (một thắng cảnh nổi tiếng, biểu tượng cho sự chia li) - thành Dương Châu (nơi bạn nhà thơ sắp đến - một thắng cảnh đô hội phồn hoa). Ở giữa hai địa danh ấy là dòng Trường Giang rộng mênh mông và xa hun hút. Vậy nên dù Lí Bạch có tiễn bạn đến chôn phồn hoa thì buổi chia tay ấy cũng đâu có giấu được nỗi buồn. Lầu Hoàng Hạc đã gợi buồn, khoảng cách giữa mình với nơi bạn đến còn gợi buồn hơn.

- Mối quan hệ thời gian: Tháng ba - mùa hoa khói. Đó là vào lúc "xuân vừa chín", sông Trường Giang nhộn nhịp hoa khói mùa xuân (hoa khói cũng tượng trưng cho sự phồn hoa của Dương Châu - nơi Mạnh Hạo Nhiên sắp đến). Cảnh vào lúc ấy tuy có gợi lên một chút nhộn nhịp nhưng vẫn không át được nỗi buồn lúc chia li.

- Mối quan hệ con người: Tác giả chỉ dành giới thiệu qua hai chữ "cố nhân". Thế nhưng chỉ với hai chữ đó, tự nó đã gợi ra mối quan hệ gắn bó thân thiết từ lâu giữa bạn với nhà thơ.

Hai câu thơ đầu đã gợi nên bao nỗi bâng khuâng, xao xuyến, nỗi buồn thâm kín của đôi bạn phải xa nhau. Bạn xuôi dòng Trường Giang về Dương Châu là nơi phồn hoa đô hội, người ở lại cảm thấy lẻ loi, cô đơn. Cuộc chia tay diễn ra bên bờ sông, nhưng nhà thơ lại chọn nơi điểm cao để vọng theo bạn. Lên cao để nhìn xa, để nhìn theo bạn. Nỗi lưu luyến, nỗi buồn biệt li như cùng mở ra trong không gian mênh mông. Đó chính là điểm hai câu trên với hai câu dưới để thành một chỉnh thể nghệ thuật hoàn chỉnh.

Câu 2. Sông Trường Giang là huyết mạch giao thông chính của miền Nam Trung Quốc. Mùa xuân trên dòng sông chắc hẳn phải tấp nập, nhiều thuyền bè xuôi ngược, vì sao Lý Bạch chỉ thấy “*cảnh buồn lẻ loi*” của “*cố nhân*”?

Trả lời:

Sông Trường Giang là một huyết mạch giao thông chính của miền Nam Trung Quốc. Vào mùa xuân hẳn phải có rất nhiều thuyền bè xuôi ngược. Vậy mà người đưa tiễn chỉ thấy có một cánh buồm đơn chiếc (cô Phàm) của cố nhân cứ dần dần lùi sâu vào nước xanh mênh mang thăm thẳm. Cái tình của Lí Bạch sâu sắc cũng là ở chỗ ấy. Tiễn bạn mà

Soạn bài Tại lầu Hoàng Hạc tiễn Mạnh Hạo Nhiên đi Quảng Lăng

cứ nhìn chăm chăm vào bóng thuyền của bạn cho đến khi khuất hẳn ấy là tấm lòng đã định hướng cho đôi mắt. Người ra đi cô đơn, người đưa tiễn cũng cô đơn, bịn rịn, luyến lưu.

Câu 3. Cảm nhận tâm tình của thi nhân?

Trả lời:

- Tâm tình của thi nhân đặc biệt thể hiện rõ trong câu thơ cuối:

Trông xa chỉ thấy dòng sông bên trời

Câu thơ chỉ gọi mà không tả: Trước mặt nhà thơ, trong ánh mắt nhà thơ con sông như cao dần lên hoà nhập vào với trời xanh, cảnh vật hiện ra trước mắt nhà thơ theo dòng tâm trạng.

Bạn đã đi xa, cánh buồm chỉ còn là “nền ảnh” thấp thoáng như hư, như thực. Tiếp theo đó là một dòng sông chảy vào cõi trời - một khoảng không xanh biếc, rợn ngợp. Tất cả những hình ảnh ấy đều góp phần diễn tả cái nhìn dỗi trông, sự dửng dăng, lưu luyến của kẻ ở - người đi. Tâm trạng của tác giả - người ở lại trở nên bàng hoàng, hẫng hụt.

- Bài thơ đã thể hiện tình cảm sâu sắc, chân thành của hai nhà thơ thời thịnh Đường. Qua bài thơ, người đọc biết quý trọng hơn tình cảm bạn bè - một tình cảm luôn tồn tại trong mọi thời đại.

LUYỆN TẬP

Câu 1. Những hình ảnh, từ ngữ thể hiện vẻ đẹp “*ý tại ngôn ngoại*” của bài thơ.

Gợi ý:

- Thuyền (đưa bạn) xuôi về Dương Châu, giữa tháng ba mùa hoa khói.

- Bóng cánh buồm xa lẻ loi mắt hút vào khoảng không xanh biếc.

=> Các hình ảnh trên đều hết sức có hồn, nhưng hình ảnh trong câu thơ cuối mới thật sự là “có thần”.

- Dùng từ “cố nhân”

- “*Duy kiến Trường Giang thiên tế lưu*” (Chỉ thấy sông Trường Giang chảy vào cõi trời)

Soạn bài Tại lầu Hoàng Hạc tiễn Mạnh Hạo Nhiên đi Quảng Lăng

Câu 2. Suy ngẫm về vị trí và ý nghĩa của tình bạn trong cuộc sống ngày nay.

Gợi ý:

Luôn được thể hiện thành công trong thơ Đường mà bài thơ này có tính chất tiêu biểu. Trong cuộc sống hôm nay, tình bạn vẫn có ý nghĩa quan trọng, động viên con người vượt qua mọi khó khăn, thử thách. Bài thơ có ý nghĩa giáo dục trong mọi thời đại.

Tham khảo dàn bài chi tiết sau đây:

I. Mở bài: Giới thiệu vấn đề

- Trong cuộc sống hôm nay, ngoài tình cảm gia đình, thầy trò,... thì tình bạn là một tình cảm đẹp và cần thiết với mỗi chúng ta.
- Tình bạn có ý nghĩa đặc biệt quan trọng, động viên con người vượt qua mọi khó khăn, thử thách. Bài thơ có ý nghĩa giáo dục trong mọi thời đại.

II. Thân bài

1. Khẳng định tình bạn trước hết cần phải có sự chân thành

- Mình chân thành với bạn thì bạn mới tin mình
- Khi bạn có lòng tin với mình thì bạn mới bộc lộ những băn khoăn thắc mắc và chia sẻ với mình.
- Sự chân thành là cơ sở của tình bạn chân chính và bền lâu.

2. Thể hiện sự chân thành trong tình bạn

- Phải tin bạn, không lừa dối, không vụ lợi
- Thông cảm, chia sẻ khó khăn với bạn
- Đồng cảm với bạn bất cứ chuyện vui buồn, khó khăn
- Rộng lượng tha thứ những lỗi lầm của bạn
- Gần bó tình bạn thân thiết với tập thể, không chia rẽ khỏi tập thể.

3. Phê bình những sai lầm của bạn

- Phê bình sai lầm giúp bạn sửa sai, tình bạn ngày tốt hơn

Soạn bài Tại lầu Hoàng Hạc tiễn Mạnh Hạo Nhiên đi Quảng Lăng

- Nể nang, che giấu điều xấu của bạn sẽ làm bạn chậm tiến và tình bạn chậm phát triển
- Nêu dẫn chứng về tình bạn tốt, giúp nhau vượt qua khó khăn

4. Cách phê bình như thế nào mới là đúng

- Phê bình phải xuất phát từ lòng yêu thương bạn
- Nhưng phải nguyên tắc, không bỏ qua những sai lầm nghiêm trọng của bạn
- Biện pháp giúp đỡ phải khôn khéo, linh hoạt và phù hợp với hoàn cảnh
- Bao dung, vui mừng với sự tiến bộ của bạn

III. Kết bài

- Nêu ý nghĩa về tình bạn
- Liên hệ bản thân